

Bruselj, 18.12.2017
COM(2017) 776 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Letno poročilo Solidarnostnega sklada Evropske unije za leto 2016

KAZALO

1.	Uvod.....	2
2.	Vloge, prejete leta 2016	2
3.	Financiranje.....	7
4.	Zaključitve zadev	7
5.	Sklepne ugotovitve.....	9

1. UVOD

Uredba Sveta (ES) št. 2012/2002 z dne 11. novembra 2002 o ustanovitvi Solidarnostnega sklada EU (v nadaljnjem besedilu: Uredba) v členu 12 določa, da se Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o dejavnostih sklada v preteklem letu. V tem poročilu so opisane dejavnosti Solidarnostnega sklada EU (v nadaljnjem besedilu: Solidarnostni sklad) v letu 2016. V poročilu so povzete prejete vloge in primeri, zaključeni leta 2016. Vloge, ki so bile Komisiji predložene leta 2016, so bile ocenjene na podlagi spremenjenih meril, določenih v Uredbi po njeni spremembi leta 2014¹.

Leta 2016 je Komisija prejela šest vlog za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada, in sicer od Grčije (potres na Lefkadi), Združenega kraljestva (poplave), Nemčije (poplave na Spodnjem Bavarskem), Cipra (suša in požari), Portugalske (požari na Madeiri) in Italije (potresi). Vrsta potresov v italijanskih Apeninih med avgustom 2016 in januarjem 2017 je za Solidarnostni sklad predstavljala največjo naravno katastrofo.

Štiri države so zaprosile za predplačila, ki so bila uvedena z revizijo uredbe leta 2014. V teh primerih je Komisija plačala predplačila v skupni višini 31,3 milijonov EUR v nekaj tednih po prejetju vlog.

Leta 2016 je Solidarnostni sklad uporabil znesek 33,1 milijonov EUR za dve vlogi, in sicer za potrebe v Grčiji in poplave v Nemčiji. Sklepi glede ostalih štirih vlog iz leta 2016 so bili sprejeti v začetku leta 2017.

Leta 2016 je Komisija zaključila štiri primere pomoči Solidarnostnega sklada. Podrobnosti so opisane v oddelku 4.

V Prilogi I so navedeni pragi za uporabo Solidarnostnega sklada v primeru „večjih nesreč“, ki so veljali leta 2016. V Prilogi II je pregled vlog, prejetih leta 2016, vključno z ustreznimi finančnimi informacijami.

2. VLOGE, PREJETE LETA 2016

Komisija je leta 2016 prejela šest vlog za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada. Vse so bile predložene v zakonskem roku „najpozneje v dvanajstih tednih od nastanka prve škode“ (člen 4(1) Uredbe). Štiri vloge so se nanašale na regionalne nesreče in dve vlogi na večji nesreči.

GRČIJA – potres na Lefkadi leta 2015

Vrsta potresov, ki so dosegli stopnjo 6,1 po Richterjevi lestvici, je otok Lefkada prizadela 17. novembra 2015 zjutraj. Škoda je bila zabeležena tudi severnem delu otokov Itaka in Kefalonija. Nesreči je sledilo več popotresnih sunkov. Za prizadeto prebivalstvo so bili zagotovljeni začasna bivališča, zatočišča in hrana. Potres je poškodoval 120 stanovanjskih enot, od katerih jih je bilo 20 ocenjenih kot neprimernih za bivanje. Poročano je bilo o škodi na regionalni in lokalni infrastrukturi, zasebnih in javnih stavbah (npr. lokalni bolnišnici, pristaniščih) in

---

¹ Uredba Sveta (ES) št. 2012/2002 z dne 11. novembra 2002 o ustanovitvi Solidarnostnega sklada Evropske unije (UL L 311, 14.11.2002, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) št. 661/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 (UL L 189, 27.6.2014, str. 143).

kulturnih objektih (večinoma cerkvah). Zemeljski plazovi so uničili in prekrili nekatere turistično najpomembnejše plaže na zahodu otoka.

Grčija je za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada zaprosila 5. februarja 2016. V odgovor na poizvedbo Komisije so bile posodobljene informacije predložene 9. marca 2016.

Grški organi so skupno neposredno škodo na začetku ocenili na 65,919 milijonov EUR. Marca 2016 so grški organi posodobili znesek neposredne škode na 66,073 milijonov EUR. Škoda je predstavljala 2,1 % regionalnega bruto domačega proizvoda (v nadaljnjem besedilu: BDP) zadevne regije Jonski otoki (EL62) na ravni NUTS 2², zato šteje za regionalno nesrečo. Prag za uporabo Solidarnostnega sklada za to regijo je 1,5 % regionalnega BDP.

Komisija je 8. aprila 2016 Grčiji izplačala predplačilo v višini 164 798 EUR, kar je predstavljalo 10 % pričakovanega finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada.

Komisija je ocenila vlogo in Evropskemu parlamentu in Svetu 21. junija 2016 predlagala uporabo Solidarnostnega sklada za znesek v višini 1 651 834 EUR. Preostali znesek finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada je bil Grčiji izplačan 15. novembra 2016, potem ko sta ustrezno spremenjeni znesek odobrila Evropski parlament in Svet.

ZDRUŽENO KRALJESTVO – poplave leta 2015

Združeno kraljestvo je 5. decembra 2015 utrpelo obsežne poplave, ki so prizadele 11 regij³. V nesreči je bilo poplavljenih 16 000 gospodinjstev in 4 985 podjetij, okrog 3 600 gospodinjstev je bilo treba preseliti v nadomestne namestitve. Pri reševanju in obnovi je sodelovalo 1 700 vojakov, od tega okrog 700 oseb na kraju samem. Nesreča je močno vplivala na turistično industrijo (npr. odpovedi hotelskih rezervacij, manj turistov), saj se 35 % turističnih podjetij nahaja na območjih, ki so jih prizadele poplave samo na severu Anglije. Tudi kmetije so utrpele izgubo pri proizvodnji.

Združeno kraljestvo je 26. februarja 2016 predložilo vlogo za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada s skupno neposredno škodo ocenjeno na 2 300 milijonov EUR. V vlogi so organi Združenega kraljestva poudarili, da ocenjevanje škode še poteka in da je sporočeni znesek začasen. Končna vloga s posodobljenim zneskom 2 412 042 milijonov EUR je bila predložena 22. septembra 2016. Nesreča je bila opredeljena kot regionalna naravna nesreča, saj je skupna neposredna škoda predstavljala 5,77 % ponderiranega povprečja BDP enajstih prizadetih območjih na ravni NUTS 2⁴, kar jasno presega prag 1,5 % ponderiranega povprečja BDP iz Uredbe.

Združeno kraljestvo ni zaprosilo za predplačilo.

Komisija je ocenila vlogo in Evropskemu parlamentu in Svetu 13. januarja 2017 predlagala uporabo Solidarnostnega sklada za znesek v višini 60 301 050 EUR.

---

² EL62 = regionalni BDP v višini 3 137 milijonov EUR, glede na podatke iz leta 2014.

³ 11 prizadetih regij = UKC2 – Northumberland, UKD1 – Cumbria, UKD3 – Širši Manchester, UKD4 – Lancashire, UKE2 – Severni Yorkshire, UKE4 – Zahodni Yorkshire, UKL1 – Zahodni Wales in doline, UKM2 – Vzhodna Škotska, UKM3 – Jugozahodna Škotska, UKM5 – Severovzhodna Škotska in UKN0 – Severna Irska.

⁴ Ponderirani regionalni BDP 41 784 milijonov EUR, glede na podatke iz leta 2014.

Informacije, potrebne za plačilo finančnega prispevka, je Združeno kraljestvo oddalo 5. maja 2017. Plačilo Združenemu kraljestvu je bilo opravljeno 17. julija 2017, potem ko sta ustrezno spremenjeni znesek odobrila Evropski parlament in Svet.

NEMČIJA – poplave na Spodnjem Bavarskem leta 2016

Med majem in junijem 2016 je Nemčija doživela nenavadno močna deževja, ki so povzročila, da so reke prestopile bregove in poplavile številne vasi, predvsem v regiji Niederbayern (Spodnja Bavarska). Največjo škodo je utrpelo območje Rottal-Inn na Spodnjem Bavarskem. Mesto Simbach am Inn je bilo 1. junija skoraj v celoti uničeno. Samo v okrožju Rottal-Inn je bilo poplavljen območje približno 430 km², na katerem je okoli 5 000 domov. Skupno je bilo prizadetih več kot 47 000 ljudi na Spodnjem Bavarskem, sedem ljudi je izgubilo življenje. Nesreča je prizadela javno infrastrukturo, zasebne domove in podjetja.

Nemčija je za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada zaprosila 19. avgusta 2016. Vloga je bila omejena na samo eno regijo na ravni NUTS 2, in sicer Spodnjo Bavarsko (DE22). Ocenjena skupna neposredna škoda je znašala 1 259,005 milijonov EUR. To je predstavljalo 3,03 % BDP regije⁵ in preseгло 1,5 % regionalni prag, kot je določen v Uredbi.

Nemčija ni zahtevala predplačila.

Komisija je ocenila vlogo in Evropskemu parlamentu in Svetu 14. oktobra 2016 predlagala uporabo Solidarnostnega sklada za znesek v višini 31 475 125 EUR. Finančni prispevek iz Sklada je bil Nemčiji izplačan 29. marca 2017, potem ko sta ustrezno spremenjeni znesek odobrila Evropski parlament in Svet.

CIPER – suše in požari leta 2016

V obdobju med oktobrom 2015 in junijem 2016 je Ciper utrpel zelo majhne količine padavin in ponavljajoče se vročinske valove. Posledična suša je povzročila izpad pridelka, gozdne in druge požare, ki so prizadeli rastlinje, ter pomanjkanje vode. Pomanjkanje vode je imelo resen vpliv na kmetijstvo, gospodinjstva in okolje. Veliki deli mestnih okrožij Nikozije, Larnake in Famaguste so utrpeli 100 % škodo pri kmetijskih pridelkih, ki jih namaka deževnica (kot so ječmen, pšenica in druge nenamakane krmne rastline). Pritok v zbiralnike vode je bil močno zmanjšan, posebej v zajetju Kouris, ki je najpomembnejši vir za obdelavo pitne vode in namakanje. Sredi junija je vročinski val na Cipru povzročil dva večja gozdna požara. Prvi v Argaki je uničil 763 ha državnega gozda Pafos. Drugi v Solei je uničil 1897 ha, od katerih je večina del državnega gozda Adelfoi.

Ciper je za prispevek iz Solidarnostnega sklada zaprosil 5. septembra 2016. Ciper je skupno neposredno škodo, povzročeno zaradi suše in požarov, ocenil na 180,803 milijonov EUR. Ta znesek je presegl prag za večje nesreče za uporabo Solidarnostnega sklada, ki se je leta 2016 uporabljal za Ciper in znaša 101,412 milijonov EUR (tj. 0,6 % BDP, glede na podatke iz leta 2014).

Komisija je 5. decembra 2016 Cipru plačala predplačilo v znesku 729 876 EUR, kar je predstavljalo 10 % pričakovanega finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada.

---

⁵ DE22 = regionalni BDP v višini 41 522 milijonov EUR, glede na podatke iz leta 2014.

Komisija je ocenila vlogo in Evropskemu parlamentu in Svetu 24. januarja 2017 predlagala uporabo Solidarnostnega sklada za znesek 7 298 760 EUR. Preostali znesek finančnega prispevka Solidarnostnega sklada je bil Cipru izplačan 16. maja 2017, potem ko sta Evropski parlament in Svet odobrila ustrezno spremenjeni znesek.

PORTUGALSKA – požari na otoku Madeira leta 2016

Visoke temperature, zelo močan veter in izjemno nizka količina padavin, ki so med 8. in 13. avgustom 2016 prizadeli otok Madeira, so povzročili velike požare s posebej resnimi posledicami na glavno mesto Funchal in občino Calheta. Imeli so tudi močan vpliv na vsakdanje življenje in premoženje prebivalcev, vključno s tremi smrtnimi žrtvami. Požgana površina je prekrivala 6 000 ha, od tega 560 ha zavarovanih območij, ki so del omrežja Natura 2000. Poškodovane ali uničene so bile zgodovinske zgradbe in stotine zasebnih domov. Hkrati so bili prizadeti tudi javna infrastruktura, podjetja in kmetijski sektor.

Portugalska je za prispevek iz Solidarnostnega sklada zaprosila 21. septembra 2016. Portugalska je dodatne informacije za dopolnitev vloge poslala 26. oktobra 2016.

Portugalski organi so vlogo predstavili kot regionalno nesrečo s skupno neposredno škodo, ki jo je povzročila nesreča, ocenjeno na 157 milijonov EUR. Za najbolj oddaljene regije – kamor spada otok Madeira – je prag regionalnih nesreč 1 % regionalnega BDP. Poročana neposredna škoda je predstavljala 3,84 % BDP otoka Madeira⁶, kar je primer uvrstilo med regionalne nesreče.

Komisija je 23. novembra 2016 Portugalski izplačala predplačilo v znesku 392 500 EUR, kar je predstavljalo 10 % pričakovanega finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada.

Komisija je ocenila vlogo in Evropskemu parlamentu in Svetu 24. januarja 2017 predlagala uporabo Solidarnostnega sklada za znesek 3 925 000 EUR. Preostali znesek finančnega prispevka Solidarnostnega sklada je bil Portugalski izplačan 16. maja 2017, potem ko sta Evropski parlament in Svet odobrila ustrezno spremenjeni znesek.

ITALIJA – vrsta potresov v obdobju 2016/2017

Italijo je 24. avgusta 2016 stresel potres s stopnjo 6 po Richterjevi lestvici. Prizadel je obsežna območja vzdolž Apeninov v osrednji Italiji, in sicer regije Abruci, Lacij, Marke in Umbrija. Nesreči je sledilo več popotresnih sunkov. Konec oktobra 2016 sta isto regijo prizadela še dva močna potresa. Prvi se je zgodil 26. oktobra s stopnjo 5,9 po Richterjevi lestvici in drugi 30. oktobra 2016 s stopnjo 6,5. Ta potresa sta še dodatno poslabšala položaj in povzročila veliko dodatno škodo v prizadetih območjih. 18. januarja 2017 so južni del območja stresli še štirje dodatni potresi, kjer so se infrastruktura in domovi, ki so bili poškodovani že od prej, sesuli zaradi kombinacije težkega snega in novih sunkov. Resna in obširna škoda je vplivala na zasebne in javne zgradbe, infrastrukturo, podjetja, kmetijstvo in pomembno zgodovinsko dediščino ter se izkazala za eno izmed najresnejših nesreč, ki jih je Solidarnostni sklad kdaj obravnaval.

---

⁶ PT30 = regionalni BDP v višini 4 085 milijonov EUR, glede na podatke iz leta 2014.

Italija je za finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada najprej zaprosila 16. novembra 2016. Na podlagi tega ji je Komisija dodelila predplačilo za pričakovani prispevek Solidarnostnega sklada v višini 30 milijonov EUR, ki ga je plačala 9. decembra 2016.

Z namenom upoštevanja nadaljnjih potresov je Italija 15. februarja 2017 oddala posodobljeno vlogo s spremenjeno oceno, vključno z vso škodo, ki so jo povzročili potresi med 24. avgustom 2016 in 18. januarjem 2017. Dodatne informacije so bile predložene 25. maja 2017.

V trenutku zapisa tega poročila je obravnava vloge še vedno v teku in bo vključena v letno poročilo Solidarnostnega sklada za leto 2017.

3. FINANCIRANJE

Evropski parlament in Svet sta leta 2016 odobrila dva finančna prispevka iz Solidarnostnega sklada.

- (1) **Grčija, potres na otoku Lefkada leta 2015:** Evropski parlament in Svet sta uporabo Solidarnostnega sklada odobrila 11. oktobra 2016. Skupni prispevek v znesku 1 651 834 EUR je bilo mogoče pokriti s 50 milijoni EUR odobritev, ki so bile za predplačila na voljo v proračunu za leto 2016. Plačilo Grčiji je bilo izvedeno novembra 2016.
- (2) **Nemčija, poplave na Spodnjem Bavarskem leta 2016:** Evropski parlament in Svet sta finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada v višini 31 475 125 EUR odobrila 19. oktobra 2016⁷. Ker plačila ni bilo mogoče izvesti leta 2016, so se proračunska sredstva prenesla v leto 2017. Plačilo Nemčiji je bilo izvedeno marca 2017.

Leta 2016 so štiri države (Grčija, Ciper, Portugalska in Italija) zahtevale predplačila. Vse zahteve v skupnem znesku 31,287 milijonov EUR je Komisija odobrila. Ta predplačila so bila plačana iz rezerve 50 milijonov EUR za predplačila, predvidena v proračunu za leto 2016. Grčija je predplačilo prejela aprila 2016, Portugalska novembra, Ciper in Italija pa decembra 2016.

Država upravičenka	Nesreča	Kategorija	Postopek	Znesek (v EUR)
Grčija	Potres na Lefkadi leta 2015	regionalna	Sklep o uporabi	1 651 834
Nemčija	Poplave na Spodnjem Bavarskem leta 2016	regionalna	Spremembe proračuna	31 475 125
VSE SKUPAJ				33 126 959

4. ZAKLJUČITVE ZADEV

Leta 2016 je Komisija zaključila štiri primere pomoči iz Solidarnostnega sklada. Vsi so bili izvedeni na podlagi določb Uredbe, pred njeno revizijo leta 2014. V skladu s temi določbami je člen 8(2) določal, da država upravičenka v osemnajstih mesecih od datuma izplačila finančnega prispevka predloži poročilo o finančnem izvajanju (poročilo o izvajanju) z utemeljitvijo odhodkov (izjava o veljavnosti).

- (1) **Španija, gozdni požari leta 2003:** finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada je znašal 1,331 milijona EUR. Španija je poročilo o izvajanju in izjavo o veljavnosti predložila marca 2006. Komisija je Španijo zaprosila za dodatne informacije, da je lahko zaključila oceno. Španski organi so poročali, da je treba vrniti znesek v višini 778 258,73 EUR. Komisija je ta znesek izterjala in primer pomoči zaključila junija 2016.
- (2) **Španija, potres v Lorci leta 2011:** finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada je znašal 21,071 milijona EUR. Španija je zaprosila za podaljšanje roka za oddajo poročila o izvajanju in izjave o veljavnosti. Komisija je poročilo o

⁷

Sprememba proračuna št. 6 za leto 2016 je zajemala uporabo Solidarnostnega sklada za znesek v višini 31 475 125 EUR v odobritvah za prevzem obveznosti in odobritvah plačil. Uporaba se nanaša na poplave v Nemčiji.

izvajanju in spremne dokumente prejela julija 2014. Na podlagi informacij iz izjave o veljavnosti so upravičeni izdatki iz Solidarnostnega sklada znašali 364 473,17 EUR manj od plačanega finančnega prispevka. Komisija je ta znesek izterjala junija 2016.

- (3) **Hrvaška, poplave leta 2012:** finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada je znašal 286 587 EUR. Poročilo o izvajanju in izjava o veljavnosti sta bila oddana junija 2015. Na zahtevo Komisije je Hrvaška oddala dodatne informacije in primer pomoči se je zaključil julija 2016.
- (4) **Avstrija, poplave leta 2013:** finančni prispevek iz Solidarnostnega sklada je znašal 21,662 milijona EUR. Avgusta 2015 je Avstrija predložila poročilo o izvajanju in izjavo o veljavnosti. V poročilu so bile navedene popolne informacije, ki so izpolnjevale zahteve iz Uredbe, tako da je Komisija pomoč iz sklada lahko zaključila avgusta 2016.

Komisija je leta 2016 prejela tri poročila o izvajanju in izjave o veljavnosti, in sicer od Romunije v zvezi s sušo in požari iz leta 2012, Nemčije v zvezi s poplavami leta 2013 in Češke republike v zvezi s poplavami leta 2013. Postopek zaključevanja za te pomoči še poteka.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Število novih vlog za pomoč iz Solidarnostnega sklada, ki so bile Komisiji predložene leta 2016, je bilo omejeno, pri čemer sta se dve vlogi navezovali na nesreče, ki so se zgodile novembra in decembra 2015 (potres na Lefkadi in poplave v Združenem kraljestvu). Zdi se, da to še enkrat potrjuje, da revizija in pojasnitev meril za regionalne nesreče v uredbi, kot je bila spremenjena leta 2014, prinaša pričakovane rezultate, predvsem to, da jasno neupravičene vloge niso več predložene.

Avgusta in oktobra so Italijo še enkrat stresli uničujoči potresi, ki so se – skupaj z nadaljnjim hudim tresenjem januarja 2017 – izkazali za daleč največje nesreče, s katerimi se je Solidarnostni sklad soočil od ustanovitve leta 2002. Z 22 milijardami EUR je bil obseg škode skoraj dvakrat tolikšen kot drugi največji primer, potres v regiji Emilija – Romanja leta 2012. Ti dogodki potrjujejo vzorec, ki je bil ugotovljen v preteklosti: medtem ko poplave predstavljajo največji delež nesreč, ki privedejo do vlog za Solidarnostni sklad (dve tretjini vseh primerov), so potresi med redkejšimi, a daleč najbolj uničujočimi in stroškovno obsežnimi primeri, da ne omenjamo visokega človeškega davka, v smislu smrtnih žrtev, ranjenih ali razseljenih za dlje časa.

Nizko število vlog leta 2016 in dejstvo, da je bila vloga za potres v Italiji zaključena šele leta 2017, je bilo ugodno v proračunskem smislu. Sredstva, uporabljena leta 2016, so bila plačana iz neuporabljenega dela letne dodelitve za leto 2015, ki je bila prenesena naprej v leto 2016. Tako je celotni znesek dodelitev za leto 2016 ostal nedotaknjen in se prenesel v leto 2017, kar je omogočilo, da je Solidarnostni sklad Italiji leta 2017 zagotovil uporabo do zdaj največjega prispevka. Ta scenarij dokazuje, da je možnost, da se neporabljeni zneski predhodnega leta prenesejo naprej zelo koristna pri ohranjanju delovanja Solidarnostnega sklada v proračunskem smislu, čeprav se je njegova letna dodelitev za večletni finančni okvir 2014–2020 z 1 milijarde EUR v tekočih cenah zmanjšala na 500 milijonov EUR v cenah iz leta 2011. Pomembno je, da se ta prilagodljivost ohrani tudi po letu 2020. Po drugi strani dogodki iz leta 2016 kažejo tudi, da je finančna osnova Solidarnostnega sklada precej omejena, kar bi lahko zlahka privedlo do težav v primeru številnih hudih nesreč v razmeroma kratkem času, zlasti če ne bi bilo mogoče prenesti nobenega znatnega zneska iz predhodnega leta. V takem primeru bi bilo težko ohraniti ustaljene stopnje pomoči, kar bi ogrozilo načelo enakopravne obravnave.

Možnost izplačila predplačil, ki je bila v uredbo uvedena z revizijo leta 2014, se je izkazala kot zelo uporabna. Medtem ko niso vse države vlagateljice zaprosile za predplačilo, je Komisija lahko vsa zahtevana predplačila razen enega plačala v enem mesecu od predložitve popolnih vlog. Vredno je razmisliti, ali bi povečanje predplačil za 10 % nad sedanjo stopnjo pričakovanega finančnega prispevka iz Solidarnostnega sklada (omejeno na 30 milijonov EUR) lahko pomenilo učinkovito rešitev za boljšo odzivnost Solidarnostnega sklada, čigar polna pomoč zaradi proračunskega postopka pri vsakem primeru še vedno zahteva več mesecev.